

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

§. XIII. Dertheinde soorte vanden handel der oude Ketteren.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

die sal datelijck sien / sae mer de handen konnen
 tasten / dat dese woorden Tertulliani, passen op on-
 se Partije: Die heden Priester is, is morghen Leeken,
 want sy gheven oock de Leeken de Priesterlijke am-
 pten.

§. XIII.

Derthiende soorte vanden handel der
 oude Ketteren.

Wat sal ick segghen, bzaecht Tertullianus *Cap.*
42. van het bedienen des Woorts? Dat is het
 werck vande ketteren, niet de Heydenen te be-
 keeren, maer de onse te verkeeren: sy staen nae dese glo-
 ric, dat sy de staende doen vallen, ende de liggende niet
 oprechten sy ondergraeven het onse, om haer eyghen te
 bouwen.

Maer sijn de Predikanten van Partije, de welc-
 ke upt eenen yeder Godts reysen naer Indien,
 Turckijen, ende andere ghewesten des werelts / om
 de Heydenen / ende ongheloobighen te bekeeren?
 waer sijn heele landen / sae sieden / die sy ghe-
 bzaecht hebben tot hare ghesintheyt / soo als wy
 konnen thoonen / ende de Hollanders met hare
 eyghen ooghen hebben konnen sien / soo sy maer
 wilden sien / dat wy ghedaen hebben in het groot
 Rijk van Sina, daer in r'jaer 1656. te vinden wa-
 ren ober de twee hondert duysent / die van r'Hey-
 dendom waren bekeert tot het Roomsch Carho-
 lyck gheloobe; welck gheral r' sedert dien tijt
 noch merckelijck vermienighvuldicht is? op dat
 ic niet en spreke van Japonien daer soo menighe
 hondert Heydenen / nu Catholijck gheworden
 sijnde / het gheloobe dooz het vergieten haers
 bloets hebben bevesticht; dat my Partije rens
 booz den dach bzenighe hare Apostelen / die in die
 lan

Over-een-komste der Gereformeerde. &c. 405
landen/ ghetrouwelijck onder de Heydenen heb-
ben ghewerckt : **E**t is haer ghenoech (soo als
Terullianus seght) haer te houden tusschen de en-
ghe palen van Nederlandt / om de onse te verkeer-
ren; ofte indien der eenighe meer upt bedinanch
ofte noot/ als upt peber/ baren naer andere ghe-
westen / wat doen sy anders als haer eyghen
volck stijben in hare ghesintheyt / sonder haer
hoorders upt te hzejen / tot de bekeeringhe der
ongheboogighe?

Waer sijn se/ die haer leuen hebben getwaecht/
ende te pande ghestelt teghen de wyetheyt/ ende
berbolginghen der barbarische Coninghen / te-
ghen de venpnicke pijlen der wilden / teghen de
raefernije der menschen-eters/ om soodanich een
werck upt te boeren? waer sijn se die in die lan-
den/ om soo een oorzaak/ haer bloedt hebben ber-
goten? leest by hare Martelaers boeken / ende
siet of ghy soodanighe vinden sult.

Dast dan op haer niet wel t'ghene Terullianus
berhaelt van de oude ketters / dat haer werck was
niet de Heydenen te bekeeren, maer de onse te ver-
keeren?

§. XIV.

Veertiende soorte van Handel der ou- de Ketteren.

Dese beschrijft ons Terullianus met de vol-
ghende woorden : Sy en thoonen gheen eer-
biedinghe aen hare gheestelijcke Oversten, sy
verschillen van malkanderen in haer eyghen reghels, als
een yeder in t'besonder nae sijn goetduncken verklaert,
ofte verdraeyt, t'ghene hem gheleert is. ghelijck oock
de ghene die het gheleert heeft, het selve, nae sijn goet-
duncken, ghemaecte heeft.

Et ;   **W**at